

Голові спеціалізованої
вченої ради
Д 64.707.03 Національного
університету цивільного
захисту України
д.держ.упр., професору,
Заслуженому працівнику
освіти України
Домбровській С.М.

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

доктора наук з державного управління, професора
ДАЦІЙ Надії Василівни на дисертаційну роботу
Запорожець Тетяни Володимирівни на тему “Формування та реалізація
механізмів запровадження інтелектуального управління у діяльності органів
державної влади”, подану до захисту на засіданні Спеціалізованої вченої ради
Д 64.707.03 у Національному університеті цивільного захисту України
на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління
за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми дисертаційної роботи, зв’язок з науковими програмами

Сучасний стан технологічного розвитку українського суспільства свідчить про необхідність адаптування системи державного управління до реалій цифрового розвитку. У підсумку кожен громадянин зможе отримувати якісні послуги без бюрократичної тяганини та впливати на рішення державної та місцевої влади. Саме тому ситуація вимагає від нас пошуку нових підходів задля досягнення високих стандартів якості. Побудова сучасних високотехнологічних механізмів потребує, насамперед, фундаментального аналізу стану готовності органів державної влади України до трансформаційних змін, що дозволить максимально оптимізувати відповідні фінансові затрати з державного бюджету при розбудові технічної складової та надасть змогу уявити, як країна використовує можливості новітніх технологій для національного, економічного, соціального і культурного розвитку своїх громадян, порівнювати стан і аналізувати тенденції розвитку сучасних цифрових трансформацій, що відбуваються на державному та регіональному рівнях.

Тема дисертаційного дослідження Т.В.Запорожець є актуальною, оскільки на сучасному етапі відкривається суттєва можливість удосконалення та швидкого й ефективного прийняття рішень органами державної влади за допомогою автоматизації деяких інтелектуальних функцій. Це стосується в першу чергу збору інформації, її систематизації та аналізу, пошуку

закономірностей, прогнозування, моделювання, оскільки при розробці і використанні інтелектуальних систем управління, призначених для застосування в державних структурах, необхідно мати набір норм і правил, що визначають відповідність таких систем рівню розвитку сучасного суспільства та вимогам підтримки професійної діяльності осіб, які приймають рішення в органах державної влади.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Проведений аналіз змісту дисертації та автореферату свідчить про спроможність автора ставити наукову проблему та вирішувати її за допомогою різних методів дослідження. Варто відзначити системність дослідження: результати, отримані на кожному попередньому етапі, ставали логічною основою для наступних етапів та для узагальнення отриманих результатів і наукового обґрунтування досягнення мети дослідження.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що основні наукові положення дисертаційного дослідження доведені до рівня методичних розробок і практичних рекомендацій.

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані в дисертації мають достатнє теоретичне, методологічне та емпіричне обґрунтування. У дисертаційній роботі Т. В. Запорожець успішно досягла поставленої мети, спрямованої на теоретико-методологічне обґрунтування концептуальних засад формування механізмів запровадження інтелектуального управління у діяльності органів державної влади та вироблення рекомендацій щодо їх практичної реалізації.

Для досягнення поставленої мети автор визначила низку основних дослідницьких завдань, які є взаємопов'язаними та відображають головний зміст роботи. При цьому об'єкт та предмет дисертаційного дослідження повністю узгоджені з його метою, завданнями та проблематикою.

Чітко й логічно сформульовані мета та завдання дослідження не лише визначили напрями наукового пошуку автора, а й зробили можливим досягнення відповідних результатів, сформульованих у тексті дисертаційної роботи та у загальних висновках. Проведений аналіз дисертації свідчить, що робота має логічну послідовність викладення результатів дослідження, а поставлені завдання розкриті досить повно.

Необхідно відзначити коректний науковий стиль викладення матеріалу дисертаційної роботи.

У дисертаційній роботі вдало використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів дослідження (семантико-етимологічний, історичний, загальнонаукового аналізу, систематизації та узагальнення, системного аналізу, порівняльного аналізу здобутих даних, статистичний, графічний, табличний, моделювання й абстрагування, діалектичний, синтез та індукція та ін.), що дозволило забезпечити різновекторність вивчення проблеми та достовірність висновків і результатів дослідження.

Автор роботи досить ґрунтовно вивчила наукову літературу, нормативно-правові документи за темою дисертаційного дослідження, що дозволило їй виробити власний підхід до об'єкту дослідження, уточнити понятійний апарат та сформуванати методологічну базу дослідження. Так, у дисертації охоплено аналізом велику кількість джерел із 572 найменувань, що розкривають наукові підходи, вітчизняний та світовий досвід вирішення проблеми формування механізмів запровадження інтелектуального управління у діяльності органів державної влади та вироблення рекомендацій щодо їх практичного застосування.

Структура дисертаційної роботи Т. В. Запорожець є логічною та обґрунтованою. Матеріал викладається грамотно, послідовно, відповідно до плану дослідження.

Так, у 1-му розділі дисертаційної роботи - "Історико-методологічні засади дослідження проблеми інтелектуального управління" здійснено аналіз наукових розробок проблем інтелектуального управління в Україні та світі; простежено генезис цілей і завдань держави щодо інтелектуалізації управлінських процесів від першої промислової революції; здійснено теоретичний аналіз ключових понять, розширено понятійно-категорійний апарат проблеми інтелектуального управління та інтелектуалізації управлінських процесів у діяльності органів державної влади; обґрунтовано методологію даного дослідження (с. 38-86).

До найбільш вагомих наукових здобутків даного розділу слід віднести:

- здійснено глибокий аналіз наукових розробок в Україні та світі з проблем інтелектуального управління;
- виявлено основні тенденції й еволюційні закономірності розвитку функцій держави щодо переходу від систем і процесів індустріальної економіки та інформаційного суспільства до цифрової економіки та цифрового суспільства як передумови формування парадигми інтелектуального управління у державно-управлінських процесах;
- проаналізовано етапи промислових революцій, окреслено їх основні характеристики, узагальнено цілі і завдання держави щодо розвитку промислових революцій у провідних країнах світу; визначено позитивні риси концепції "Індустрії 4.0" та систематизовано основні ризики четвертої промислової революції для держави (с. 46-63).

У 2-му розділі дисертації – "Теоретичне підґрунтя формування та розвитку інтелектуальної парадигми державного управління" досліджено розвиток теорії державного управління – від *public administration* до *intellectual management*; проаналізовано деякі термінологічні підходи до використання сучасних NBIC-, GNR-, GRIN-, GRAiN- технологій; обґрунтовано концептуальні засади запровадження інтелектуального управління у державно-управлінських процесах; досліджено теоретичні основи побудови інтелектуальних систем управління; проаналізовано деякі інтелектуальні технології та системи штучного інтелекту для підтримки прийняття управлінських рішень (с. 87-159).

Позитивної оцінки заслуговують такі розробки:

- систематизація та розвиток понятійно-категорійного апарату формування та реалізації механізмів інтелектуального управління та інтелектуалізації управлінських процесів у діяльності органів державної влади шляхом введення у науковий обіг понять “інтелектуальне управління у діяльності органів державної влади” та „механізми інтелектуального управління у діяльності органів державної влади”. Під першим розуміється процес цілеспрямованого впливу держави (суб’єкта управління) на розвиток суспільно-політичних відносин (об’єкта управління) шляхом застосування механізмів інтелектуального управління. Під механізмами інтелектуального управління у діяльності органів державної влади запропоновано розуміти систему взаємопов’язаних компонентів: правових норм; організаційно-функціональних структур; фінансово-економічного та матеріально-технічного забезпечення; кадрової політики; технологічних розробок (інструментів, сервісів, платформ, систем, мобільних додатків, застосунків), стандартів їх запровадження, які забезпечують здійснення практичного впливу держави на життєдіяльність суспільства для забезпечення досягнення конкретної мети (цифрове-, інтелектуальне суспільство), що сприятиме розвитку країни в обраному стратегічному напрямі на основі відповідного законодавчого забезпечення та із додержанням низки визначальних принципів (с. 63-77);

- окреслення наукових підходів щодо використання сучасних NBIC-, GNR-, GRIN-, GRAiN- технологій в межах концепту інтелектуального управління та їх об’єднання в єдину аббревіатуру – BIRGeNCAiD, як узагальнений спосіб визначення інструментарію інтелектуального управління, де В – біо-, І – інфо-, R – робото-, Ge – генно-, N – нано-, С – когнітивні технології; Ai – штучний інтелект; D – діджитал (цифрові) технології, які у різноваріантному поєднанні забезпечують інтегральну взаємодію віртуального та фізичного, формують кіберфізичний простір та у сукупності з людським фактором реалізують механізми інтелектуального управління та забезпечують ефективні процеси взаємодії держави та суспільства (с. 105-120).

У 3-му розділі дисертації – “Цифрові трансформації як базовий інструментарій запровадження механізмів інтелектуального управління у діяльності органів державної влади” проаналізовано зарубіжний досвід розвитку та впровадження цифрового врядування як одного з основних напрямів інтелектуалізації управлінських процесів; досліджено стан цифровізації вітчизняних органів державної влади та розвитку цифрових інфраструктур на центральному, регіональному та місцевому рівнях; проаналізовано стан нормативно-правового та організаційного забезпечення цифрового врядування в Україні; досліджено рівень цифрових компетенцій громадян та обґрунтовано необхідність їх удосконалення в умовах розвитку цифрового суспільства.

Автором дисертаційної роботи слушно акцентується увага на поширенні протягом останніх десяти років цифрового врядування у зарубіжних країнах. Розвиток цифрових технологій та систем, впровадження їх у державний сектор створюють нові можливості для використання професіоналізму людей, залучених до управління великими проектами, процесом проектного

менеджменту та його філософією. Ефективна практика управління проектами є головним фактором успіху ініціатив цифрового врядування. Професійні проектні менеджери відіграють важливу роль у їх реалізації, оскільки такі проекти мають великий вплив на суспільство. Уряди впроваджують нові технології для покращення надання адміністративних послуг й, таким чином, поліпшують відносини між державою та громадянами. Дисертанткою зазначається, що цифрові трансформації Швеції, Англії, Франції, США, Об'єднаних Арабських Еміратів, Сінгапуру включають широкий спектр заходів і охоплюють місцеві, національні та міжнародні уряди та установи. В останнє десятиліття спостерігається суттєве збільшення кількості проектів цифрового спрямування та зосередження уваги на використанні та інтеграції інтелектуальних технологій та систем у такі проекти (с. 163-201).

У 4-му розділі дисертації – “Безпекові аспекти запровадження механізмів інтелектуального управління” проаналізовано виклики та загрози в умовах сучасного технологічного розвитку, досліджено дієвість процесів демократизації; обґрунтовано рекомендації щодо механізмів подолання кризових проявів в українському суспільстві; проаналізовано проблеми забезпечення безпеки інформаційного простору в сучасних умовах глобалізації, вироблено на цій основі пропозиції щодо підвищення ефективності вітчизняної державної політики у досліджуваній сфері; проведено порівняльний аналіз стану технологічного розвитку та рівня забезпечення інформаційної безпеки США, встановлено кореляційні залежності зміни цих величин; досліджено зарубіжний досвід функціонування аналітичної платформи SAS (Statistical Analysis System) як інструменту інтелектуального управління у безпековій сфері.

Враховуючи останні реалії цифровізації суспільного простору в Україні, науковий інтерес становить висновок автора про те, що безпека інформаційного простору постійно залишається у фокусі уваги держави. Гібридна війна особливо загострила процеси у цій сфері, прискоривши розвиток як нормативно-правової бази, так і до посилення міжнародної співпраці. Важливим кроком на цьому шляху є прийняття Закону України “Про основи кібербезпеки України”. Активно проводиться співпраця між суб'єктами національної системи кібербезпеки України із західними партнерами, зокрема НАТО, США та ЄС. В межах такої допомоги започатковано Трастовий фонд, завдяки якому модернізовано кіберпотужності Служби безпеки України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації та Міністерства внутрішніх справ України (с. 295-311).

Дисертанткою з'ясовано, що на сучасному етапі у США широке використання отримала концептуальна модель ешелонованої багатопланової системи інформаційної безпеки, національного стандарту ISO/IEC 15408, який було прийнято в 1999 році. Оскільки інформація й новітні технології мають виключно важливе значення для національної безпеки в цілому, низка країн, в першу чергу США, починаючи з 2000-х рр., приступили до вивчення та вирішення проблем, пов'язаних з протидією в кіберпросторі. Окрім того, з'ясовано, що у США створена комплексна системи захисту США як держави –

інформаційного лідера проти будь-якого виду загроз у інформаційній та комунікаційній сферах.

Науковий інтерес становить висновок автора про стан правового забезпечення інформаційної безпеки. У цьому зв'язку здобувачем надано пропозиції щодо покращення регулювання інформаційної сфери:

- визначення та уніфікація загальних положень законодавства, засад і норм регулювання інформаційних відносин у різних галузях суспільної діяльності та сферах національної безпеки;
- визначення та забезпечення державою стратегічних напрямів розвитку і захисту національного інформаційного простору, цілісної державної інформаційної політики;
- визначення норм, засад і меж діяльності вітчизняних і зарубіжних суб'єктів інформаційних відносин у національному інформаційному просторі України;
- визначення засад, принципів, методів захисту національних інтересів України як у вітчизняному, так і в світовому інформаційному просторі та міжнародних інформаційних відносинах (с. 297-313)

У 5-му розділі дисертації – “Запровадження механізмів інтелектуального управління у діяльності органів державної влади” здійснено аналіз та узагальнення експертної думки щодо пріоритетних напрямів запровадження механізмів інтелектуального управління у діяльності органів державної влади; обґрунтовано практико-орієнтовані підходи до побудови інтелектуальних систем управління; удосконалено базові механізми формування та реалізації державної політики у досліджуваній сфері; сформовано стратегічні засади інтелектуалізації управлінських процесів органами публічної влади у сфері освіти; розвитку інтелектуальних систем управління у сфері охорони здоров'я; окреслено напрями щодо підвищення ефективності кадрового потенціалу як складової ресурсного забезпечення у реалізації інтелектуальних управлінських трансформацій та визначено перспективні напрями подальших досліджень.

Дисертанткою з'ясовано, що завдання створення інтелектуальних систем управління належать до найважливіших завдань багатьох країн, що рухаються у напрямі цифрового розвитку. Постановка і вирішення подібних завдань стали можливими завдяки досягненням теорії і практики інтелектуального управління, заснованим на дослідженнях у галузі штучного інтелекту, інженерії знань, математичного моделювання, обробки даних тощо.

До найбільш значущих здобутів цього розділу варто віднести удосконалення базових механізмів формування та реалізації державної політики у досліджуваній сфері шляхом розширення й доповнення їх спектру, а саме: механізмами інтелектуального управління, засобами реалізації якого виступає система взаємопов'язаних компонентів: правових норм; організаційно-функціональних структур; фінансово-економічного та матеріально-технічного забезпечення; кадрової політики; технологічних розробок (інструментів, сервісів, платформ, систем, мобільних додатків, застосунків), стандартів їх запровадження, які забезпечують здійснення

практичного впливу держави на життєдіяльність суспільства для забезпечення досягнення конкретної мети, що сприятиме розвитку країни в обраному стратегічному напрямі на основі відповідного законодавчого забезпечення та із додержанням низки визначальних принципів.

Обґрунтованою є запропонована модель формування та реалізації механізмів інтелектуального управління у діяльності органів державної влади, у якій визначено її суб'єкти (на національному, регіональному та місцевому рівнях), об'єкти (громадянське суспільство, бізнес, індивіди), а також основні механізми вироблення державної політики у досліджуваній сфері, з урахуванням сучасних факторів технологічного розвитку суспільства, які актуалізують та обумовлюють формування та реалізацію механізмів інтелектуального управління (с. 393-404). У розробленій моделі автором виокремлено фактори цифрового розвитку суспільства, які актуалізують та обумовлюють формування та реалізацію механізмів інтелектуального управління. До них автором віднесено:

- інформацію і знання, (інтелектуальні ресурси), які є головним економічним ресурсом;
- зміну функції знань (на сучасному етапі розвитку знання можуть виступати як безпосередній продукт виробництва, як предмет безпосереднього кінцевого споживання, як виробничий ресурс, засіб розподілу і / або ринкових транзакцій, як засіб тезаврації, як знаряддя або інструмент управління, як засіб консолідації суспільства і відтворення громадських інститутів);
- зростання транзакційних витрат (витрат на пошук інформації, вивчення кон'юнктури ринку, рекламу, захист прав власності тощо);
- зміну умов досягнення конкурентних переваг (конкурентоспроможними стають ті контрагенти, які раціонально і ефективно використовують свої інтелектуальні ресурси (випускають принципово нову продукцію, вдосконалюють свої бізнес-процеси, продуктивно направляють інформаційні та інтелектуальні потоки, виробляють стратегію на задоволення індивідуальних запитів користувачів, здійснюють своєчасну передачу і управління знаннями);
- тенденцію зростання наукоємності товарів і послуг;
- збільшення витрат на інтелектуально місткі товари і послуги (фінансові послуги, розваги, спорт, відпочинок, персональні комп'ютери, мобільні засоби зв'язку, тощо);
- підвищення частки наукомістких товарів у міжнародному обміні;
- зміну структури ринку праці: формування і зростання кластера інтелектуальних працівників (knowledge workers), віртуальних форм організації праці, розширення аутсорсингу;
- виникнення нових форм організації діяльності (електронна торгівля), нові інструменти (електронні гроші, цифровий підпис);
- підвищення частки інноваційної складової у виробництві товарів і послуг (збільшення чисельності науково-дослідного персоналу, масштабів інвестицій у науково-технічні розробки, ступеня захисту інтелектуальної

власності, питомої ваги наукових робіт, обсягів і темпів виробництва високотехнологічної продукції);

– повсюдне проникнення інноваційних технологій в усі сфери суспільних процесів.

Отже, структура дисертації чітка і зрозуміла, матеріал викладено грамотно та послідовно, авторські висновки та узагальнення підтверджені науковим аналізом. Висновки за кожним розділом є обґрунтованими, достовірними, повними та відповідають поставленим завданням.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Вірогідність результатів і висновків дослідження забезпечується чітко визначеною методологією, відповідністю методів дослідження його меті і завданням, якісним аналізом значного обсягу теоретичного матеріалу, повнотою і значущістю здобутого матеріалу.

Логіка дослідження досить повно викладена в роботі, згідно з визначеною метою. Автором дисертаційного дослідження розроблено особисто низку наукових положень. Все це підтверджує наукову новизну дисертаційного дослідження, яка полягає в тому, що вперше:

Наукова новизна одержаних в дисертаційній роботі Запорожець Т.В. результатів дослідження полягає у вирішенні актуальної наукової проблеми в галузі науки державного управління з теоретико-методологічного обґрунтування концептуальних засад формування механізмів запровадження інтелектуального управління у діяльності органів державної влади та вироблення рекомендацій щодо їх практичної реалізації

Автором уперше в науці державного управління:

– сформовано теоретико-методологічні засади нового наукового напрямку – інтелектуальної парадигми державного управління, яка відображає та пояснює сукупність явищ, чинників і процесів, ключові тенденції та закономірності, що зумовлюються стрімким технологічним розвитком сучасного суспільства, розробкою та впровадженням цифрових технологій в усі сфери суспільних відносин;

– розроблено модель формування та реалізації механізмів запровадження інтелектуального управління у діяльності органів державної влади, у якій визначено її суб'єкти (на національному, регіональному та місцевому рівнях), об'єкти (громадянське суспільство, бізнес, індивіди), а також основні засоби його реалізації з урахуванням сучасних факторів технологічного розвитку суспільства;

– запропоновано інноваційні засоби реалізації механізмів інтелектуального управління, що включають як сукупність технологій, платформ, мобільних додатків, застосунків, сервісів, так і засоби реалізації потреби громадян в інформаційному забезпеченні та методах взаємодії з органами влади й можливості інтерактивної комунікації в умовах розвитку цифрового суспільства.

Крім того, серед найбільш значущих результатів дисертаційного дослідження, що мають наукову новизну, можна відзначити:

- удосконалення базових механізмів формування та реалізації державної політики цифрового розвитку шляхом розширення й доповнення їх переліку та сфери застосування, а саме: механізмами інтелектуального управління, засобами реалізації яких виступає система нормативно-правового, організаційно-функціонального, ресурсного (матеріально-технічного, фінансово-економічного) компонентів, механізмів технологічного та кадрового забезпечення з урахуванням факторів технологічного розвитку суспільства, що слугують для досягнення конкретної мети та сприятиме розвитку країни в обраному напрямі цифровізації на основі відповідного законодавчого забезпечення та із додержанням низки визначальних принципів;

- удосконалення наукових підходів до використання NBIC-, GNR-, GRIN-, GRAiN- технологій в межах концепту інтелектуального управління. Враховуючи, що зазначені аббревіатурні позначення дублюють певні види технологій та не містять D – діджитал (цифрових) технологій, передбачається їх об'єднання в єдину аббревіатуру – BIRGeNCAiD, як узагальнений спосіб визначення інструментарію інтелектуального управління, де B – біо-, I – інфо-, R – робото-, Ge – генно-, N – нано-, C – когнітивні технології; Ai – штучний інтелект; D – діджитал (цифрові) технології, які у різноваріантному поєднанні забезпечують інтегральну взаємодію віртуального та фізичного, формують кіберфізичний простір та у сукупності з людським фактором реалізують механізми інтелектуального управління та забезпечують ефективні процеси взаємодії держави та суспільства.

Таким чином, розроблені та обґрунтовані в дисертаційному дослідженні наукові положення та рекомендації, з урахуванням досягнутого ними рівня новизни, є основою для вирішення практичних завдань, пов'язаних з формуванням механізмів запровадження інтелектуального управління у діяльності органів державної влади та виробленням рекомендацій щодо їх практичної реалізації.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих наукових працях та авторефераті

Найважливіші теоретичні та практичні досягнення дисертантки викладені в опублікованих 37 наукових працях, у яких достатньо повно розкрито зміст усіх п'яти розділів рецензованої дисертації. Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 1 індивідуальній монографії, 1 підрозділі у колективній монографії, 1 підрозділі у науково-аналітичній доповіді, 23 статтях у фахових виданнях України та інших держав з наряду, з якого підготовлено дисертацію (у т. ч. 7 – у наукових періодичних виданнях іноземних держав, з яких 1 входить до наукометричної бази Web of Science, 6 – IndexCopernicus), 15 тезах доповідей у матеріалах вітчизняних і зарубіжних науково-практичних конференцій.

Оцінка ідентичності змісту автореферату й основних положень дисертаційної роботи

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи Т. В. Запорожець, дозволяє відзначити змістовність та логічність побудови викладеного матеріалу, обґрунтованість основних наукових положень, висновків і пропозицій, які сформульовані здобувачем самостійно.

Дисертаційна робота складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації – 532 сторінки, із них 444 сторінки – обсяг основного тексту). Робота містить 6 таблиць, 6 рисунків, глосарій термінів. Список використаних джерел налічує 572 найменування.

Дисертаційна робота написана на високому науково-теоретичному рівні, узагальнює багатий теоретичний і практичний матеріал. Стиль дисертації відповідає вимогам науковості, логічності, послідовності. Широка джерельна база роботи, аналіз великої кількості нормативних вітчизняних та зарубіжних джерел свідчать про наукову ерудицію та компетентність дисертантки.

Дисертаційна робота оформлена з дотриманням вимог, встановлених для відповідного виду робіт. Зміст автореферату є ідентичним змісту дисертації, її основні наукові положення, висновки та рекомендації коректно та адекватно відображено в авторефераті.

Практичне значення дисертаційної роботи

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що значну частину розроблених у дисертації теоретичних положень логічно доведено до рівня конкретних пропозицій, придатних для впровадження в державно-управлінську, політичну, правозастосовну практику, а також у науковому обґрунтуванні методологічних підходів та практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів державного управління в досліджуваній сфері, які знайшли втілення у практичній діяльності органів державної влади, навчальних закладів.

Відповідність дисертації паспорту спеціальності

Дисертаційна робота Запорожець Т.В. на тему “Формування та реалізація механізмів запровадження інтелектуального управління у діяльності органів державної влади” за своїм змістом відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління, а саме таким напрямом досліджень: теоретико-методологічні засади розроблення та функціонування механізмів державного управління: категорії, закономірності, принципи, методи, концепції, моделі, системи, класифікація; цілі, завдання, функції держави, стратегії її розвитку як чинники формування та функціонування механізмів державного управління; організаційний, правовий, ресурсний і інші види механізмів державного управління.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Не зважаючи на те, що дисертаційна робота Запорожець Т.В. виконана на достатньо високому теоретико-методологічному рівні, мають місце окремі дискусійні положення, зауваження та побажання:

1. У розділі 2 дисертаційної роботи автор досить докладно аналізує зарубіжну практику цифрового врядування провідних країн світу, однак варто було б у висновках до роботи зазначити, досвід якої з країн є найбільш сприятливим для його впровадження в Україні.

2. У розділі 2 дисертаційної роботи автором виокремлено основні принципи побудови гібридних (інтегрованих) інтелектуальних систем управління, в тому числі систем реального часу. До цих принципів автором запропоновано додати принцип інтероперабельності (технологічної сумісності систем та платформ), а також принцип інтерактивної взаємодії органів державної влади та громадянського суспільства. Однак зазначені положення не знайшли відображення у авторефераті, що значно покращило б його якість.

3. Формулюючи пріоритетні напрями запровадження механізмів інтелектуального управління у діяльності органів державної влади в Україні, - доцільно було б зупинитися й на викладенні бачення автора щодо перспектив такого розвитку на місцевому рівні в контексті реформи децентралізації.

4. Розглядаючи в роботі проблеми розвитку цифрових трансформацій в Україні, варто було б глибше розкрити питання щодо зарубіжної практики забезпечення кібербезпеки та можливості застосування такого досвіду в Україні.

5. У першому розділі автореферату недостатньо висвітлено результати аналізу наукових розробок проблем інтелектуального управління в Україні та світі, хоча у дисертації це питання розглянуто ґрунтовно та на високому рівні.

Водночас висловлені зауваження та пропозиції мають, в основному, рекомендаційний характер і не знижують загальної високої оцінки дисертаційного дослідження, яке в межах визначених мети та завдань є цілісним, ґрунтовним, завершеним і самостійним дослідженням актуальної теоретичної та практичної проблеми державного управління. Висловлені зауваження та пропозиції можна розглядати як перспективу подальшого вдосконалення й розвитку положень дисертаційної роботи в майбутньому.

Загальний висновок щодо відповідності дисертації вимогам Порядку присудження наукових ступенів

Дисертаційне дослідження Запорожець Тетяни Володимирівни “Формування та реалізація механізмів запровадження інтелектуального управління у діяльності органів державної влади” відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 - механізми державного управління і є завершеною, самостійною працею на актуальну тему, в якій отримані нові науково-обґрунтовані результати, що в сукупності сприяють вирішенню конкретної наукової проблеми у сфері державного управління.

Враховуючи актуальність, наукову новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість та достовірність, а також практичну цінність сформульованих положень та висновків, вважаємо, що, дисертаційна робота повністю відповідає вимогам "Порядку присудження наукових ступенів", а її автор, Запорожець Тетяна Володимирівна, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

**професор кафедри економічної теорії,
інтелектуальної власності
та публічного управління
Поліського національного університету,
д.держ.упр., професор**

Н.В. Дацій

